

NEDERLANDSTALIGE TUCHTRAAD VAN BEROEP VOOR ADVOCATEN
Eerste kamer

Openbare zitting van 18 april 2017

Dossiernummer TB-0169-2016

In de zaak van: Mr. X,
 advocaat te ...

hebbende als raadsman: mr. Y,
 advocaat te ...

spreekt de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor Advocaten de volgende beslissing uit:

I. DE PROCEDURE

1. In deze zaak oordeelt de Nederlandstalige tuchtraad van beroep over het hoger beroep ingesteld door mr. X tegen de beslissing gewezen na tegenspraak door de Tuchtraad voor advocaten van de Ordes van het rechtsgebied van het Hof van beroep te Antwerpen op 27 oktober 2016, waarbij voor de ten laste gelegde feiten en handelingen een tuchtstraf van schorsing van zes maanden werd uitgesproken, waarvan drie maanden met uitstel gedurende drie jaar (TAA/Sto/0258/2016).

Overeenkomstig artikel 457*bis* Ger. W. wordt voor de rechtspleging de Nederlandse taal gebruikt.

De zaak wordt behandeld en berecht na tegenspraak.

De bestreden beslissing werd regelmatig op 28 oktober 2016 ter kennis gebracht van alle betrokkenen. Het hoger beroep van mr. X werd ingesteld op 10 november 2016. Het is tijdig ingesteld. Hoewel niet gemotiveerd overeenkomstig artikel 1057, 7° Ger. W., leidt deze onregelmatigheid *in casu* niet tot enige belangenschade. Het hoger beroep is ontvankelijk.

II. DE TEN LASTE GELEGDE FEITEN EN HET ONDERZOEK

2.- De in eerste aanleg ten laste van mr. X gelegde feiten en handelingen waren de volgende:

Het betrof, samengevat:

- (1) het drijven van handel en nijverheid (mercantilisme) en het samenwerken in het kader van een vennootschap met een niet-advocaat (inbreuk op art. 437,3° en 455-456

Ger.W.);

- (2) de waarheidsverplichting aan de stafhouder en het niet opvolgen van de instructies van de stafhouder (inbreuk op art. 455-456 Ger.W. en art 196 en 197 Sw.);
- (3) het sturen van een bedreigende e-mail (inbreuk op art. 455-456 Ger.W.).

3.- De volgende feiten kwamen aan het licht naar aanleiding van het tuchtonderzoek.

Mr. X was, samen met een niet-advocaat, op 26 oktober 2001 mede-oprichter van de bvba M, waarbij hij de helft van de aandelen verwierf. Het maatschappelijk doel van deze vennootschap bestond in (samengevat):

- Het verlenen van advies, van daadwerkelijke ondersteuning en van diensten aan bedrijven en zelfstandige ondernemers en particulieren (...) inzake:
 - bedrijfsbeheer, sociale aangelegenheden, milieu, verkoop, verkooptechnieken, verkooporganisatie, verkoopontwikkeling, import en export, dagelijks beheer, financieel beheer, algemene leiding van bedrijven en ondernemingen en in het algemeen inzake alle diensten die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houden met verkopen of management;
 - juridische begeleiding, opstarten en overnames van handelszaken;
- Het uitoefenen van de functie van bestuurder of vereffenaar van een andere vennootschap;
- Ter verwezenlijking van dit doel: het doen van alle beheers-, commerciële, productieve, financiële, industriële, burgerlijke, roerende en onroerende verrichtingen;

Met een brief van 7 december 2001 bracht de voorzitter van de rechtbank van koophandel te ... de stafhouder van de balie te ... op de hoogte van dit feit (onderzoeksdossier, stuk 1).

De stafhouder vroeg mr. X vervolgens om de nodige uitleg, waarop mr. X antwoordde dat hij geen bestuurder (lees 'zaakvoerder') was en ook niet zou optreden voor de bvba M (onderzoeksdossier, stuk 13/2 & 3). De vice-stafhouder antwoordde voor de stafhouder dat enige participatie in de opgerichte vennootschap niet kon omdat het *de facto* ging om een verboden multidisciplinaire samenwerking, waarbij de onafhankelijkheid van de advocaat in het gedrang kwam. Mr. X werd verzocht zich volledig uit de bvba M terug te trekken en elke samenwerking met deze vennootschap stop te zetten (onderzoeksdossier, stuk 13/4).

Bij notariële akte van 21 juni 2002 verkocht mr. X zijn aandelen aan zijn mede-aandeelhouder, en met een brief van 23 juli 2002 deelde hij hiervan een kopie mee aan de Orde van Advocaten te ... Op 29 augustus 2002 en 18 september 2002 vroeg de stafhouder mr. X om te bevestigen dat hij geen enkele vennootschapsrechtelijke band meer had met de vennootschap in kwestie, en dat hij evenmin deze vennootschap zou gebruiken om er rechtstreeks of onrechtstreeks handel mee te drijven, of om ze in te zetten in de werving van cliënteel. Mr. X bevestigde dit in een brief van 24 september 2002 (onderzoeksdossier, stuk 13/6).

Vele jaren later, meer bepaald op 21 oktober 2015, werd de stafhouder in het bezit gesteld van een onderhandse overeenkomst, gedateerd op dezelfde datum als de verkoopsovereenkomst van 21 juni 2002, waarin mr. X en de mede-aandeelhouder "*in afwijking van de vermelde verkoopoverdracht van de aandelen*" en "*ondanks de overdracht in het aandelenregister en de notariële akte*" overeenkomen dat het partnership 50/50 gehandhaafd blijft "*alsof er geen overdracht ware gebeurd*"

(onderzoeksdossier, stuk 13/10). Ook bekwam de stafhouder een e-mail van 4 juli 2014 van mr. X gericht aan de zaakvoerder van bvba M waarin allusie werd gemaakt op de ‘tegenbrief’ van 21 juni 2002.

Mr. X werd op 1 oktober 2015 verhoord. Hij was daarbij bijgestaan door een raadsman. De bewuste tegenbrief zou worden ontbonden en mr. X zou zorgen voor de onmiddellijke beëindiging van zijn aandeelhouderschap in de vennootschap in kwestie, zonder enige vergoeding [opmerking door de tuchtraad van beroep: dit blijkt ook te zijn gebeurd]. Mr. X koos ervoor om advocaat te blijven. Hij verklaarde: *“In de periode van mijn schorsing heb ik met de heer (...) de bvba M d.d. 26 oktober 2001 opgericht als alternatief om overeind te blijven als jurist”*. Hij verklaarde ook nooit daden van koophandel te hebben gesteld en geen geldelijk voordeel uit de vennootschap ontvangen te hebben, maar wel anderhalf jaar een wagen ter beschikking te hebben gekregen van de vennootschap. Met betrekking tot de e-mail van 4 juli 2014, verklaarde hij deze te hebben geschreven als privé-persoon en niet als advocaat. Hij zou deze e-mail geschreven hebben ‘in een woedebui’ en ‘hij betreurde de inhoud ervan’. Mr. X betreurde wat hij ‘destijds’ heeft gedaan en bood zijn verontschuldigen aan (onderzoeksdossier, stuk 11).

De zaakvoerder van de vennootschap in kwestie werd verhoord op 22 oktober 2015 en deze legde een bundel met overtuigingsstukken voor (onderzoeksdossier, stukken 12 en 13). Er is sprake, niet alleen van de tegenbrief, maar ook van een ‘tweede aandelenregister’ ‘waarin de datum werd opengelaten’. De zaakvoerder ‘haalde heel veel klanten binnen’ en indien de dienst juridisch was, behandelde mr. X het dossier. Zo maakte hij de ontwerpen van brieven op, die vervolgens werden verstuurd onder de hoofding van bvba M. Mr. X was ‘in feite’ (mede-)zaakvoerder. Zij waren de naakte eigenaars van het kantoorgebouw en de vennootschap was vruchtgebruikster. Mr. X haalde ongetwijfeld voordeel uit deze wijze van werken (dossiers, geen huur voor het kantoor, gebruik van wagens, ereloonnota’s zonder tegenprestatie). Bvba M kocht gronden aan, waarbij mr. X zakelijke zekerheden ondertekende. Er werden drie woningen gebouwd door bvba M en verkocht. Er waren zakelijke reizen naar ... en Volgens de zaakvoerder was het de bedoeling dat de winsten zouden gedeeld worden.

Gelet op de verklaring van de zaakvoerder van bvba M en de bijgebrachte bewijsstukken, werd mr. X opnieuw verhoord op 29 januari 2016, opnieuw bijgestaan door zijn raadsman. Dit leidde, samengevat, tot een reeks bijkomende verklaringen (onderzoeksdossier, stuk 14):

- Mr. X was enkel vennoot, geen zaakvoerder;
- De reis naar ... was privé, werd wel betaald door bvba M, maar werd cash terugbetaald;
- Bvba M bouwde inderdaad drie huizen in ..., maar mr. X haalde daar geen voordeel uit;
- De zakelijke zekerheid voor het pand op het gemeenteplein van ... werd gesteld als naakte eigenaar;
- De tegenbrief van 21 juni 2002 is kort gevolgd op de schorsing van mr. X als advocaat; hij wist niet wat hij ging doen; hij was ‘burgerlijk dood’;
- De wagen werd door bvba M kosteloos ter beschikking gesteld;

- De onkostennota's van 580 euro hebben betrekking op de tweede Mercedes, maar daar stonden prestaties tegenover (*"Dit ging over een brief na te zien of niet"*), maar deze ereloonstaten zijn nooit betaald;
- Mr. X stond de zaakvoerder van bvba M bij *"in het schrijven van brieven om zijn schrijffonten te verbeteren"*;
- Er was geen sprake van winstuitbouw en winstverdeling;
- De tegenbrief was een 'investering in de toekomst' (*"Het is niet verboden om te investeren. Dit is geen daad van koophandel doch was een belegging"*);
- Mr. X betaalde geen huur (aan bvba M), maar was naakte eigenaar van het pand (in ...).

Na de verhoren was de stafhouder van oordeel dat er redenen bestonden om mr. X te laten verschijnen voor de tuchtraad en zond met toepassing van artikel 458, §2 Ger. W. het dossier samen met zijn met redenen omklede beslissing over aan de voorzitter van de tuchtraad voor de feiten hierboven vermeld sub 2.

III. HET BEWIJS VAN DE TEN LASTE GELEGDE FEITEN

4.- De tuchtraad heeft met aanwending van een oordeelkundige, omstandige en pertinente motivering, die de tuchtraad van beroep beaamt, tot de zijne maakt en hier voor integraal hernomen houdt, de hem voorgelegde feiten en tenlasteleggingen juist beoordeeld onder de randnummers 1.1 tot en met 3 op de bladzijden 4-7 van zijn beslissing.

Mr. X voert thans geen middelen aan die niet reeds door de tuchtraad in eerste aanleg op afdoende wijze werden beantwoord en weerlegd. De stukken die hij in hoger beroep neerlegt zijn niet van aard de bestreden beslissing te hervormen wat het bewijs betreft van de ten laste gelegde feiten.

De tuchtraad van beroep stelt ook in hoger beroep vast dat:

- de bvba M geen patrimoniumvennootschap uitmaakte, zoals ter terechtzitting werd beweerd;
- mr. X zonder twijfel commerciële en financiële belangen had in de bvba M, minstens onder de vorm van voordelen *in natura* (terbeschikkingstelling van wagens en van een kantoorruimte, bekostiging reizen);
- de uitleg die mr. X verschaftte tijdens zijn verhoren – naast juridisch niet steekhoudend – niet geloofwaardig was;
- mr. X ontegensprekelijk zijn stafhouder in 2002 een rad voor de ogen draaide en, wetende dat zijn constructie deontologisch niet aanvaardbaar was, deze toch, minstens naar de geest, liet bestaan gedurende meer dan 12 jaren;

De zaakvoerder van de bvba M mag dan wel geen ‘objectieve getuige’ zijn zoals werd betoogd ter terechtzitting, maar de feiten en handelingen die hij aanvoerde worden op overtuigende wijze ondersteund door de bewijswaardige stukken die deze getuige voorlegde.

De uitleg dat de e-mail van 4 juli 2014 niet werd verstuurd als advocaat, hoewel hij vertrok van het e-mailadres van zijn kantoor, is niet overtuigend. Bovendien moet worden de vraag gesteld in welke hoedanigheid de e-mail dan wel werd gericht aan deze zaakvoerder. Indien het niet als advocaat was, onderschraagt het in ieder geval de tenlastelegging sub (1).

IV. DE GROND VAN HET HOGER BEROEP

5.- Het hoger beroep van mr. X is niet gemotiveerd (zie *supra* randnummer 1).

Ter terechtzitting werd de zwaarwichtigheid van de ten laste gelegde feiten ‘genuanceerd’, waaruit de tuchtraad van beroep moet afleiden dat het hoger beroep in essentie gericht was tegen de toemeting van de in eerste aanleg opgelegde sanctie.

De *in casu* ten laste gelegde feiten zijn zeer ernstig, mede door hun volgehouden karakter, niettegenstaande mr. X er niet kon aan twijfelen dat ze deontologisch verboden waren.

Daar komt bij dat mr. X zwaar tekort kwam aan zijn waarheidsverplichting aan de stafhouder, en ook dit op volgehouden en voortdurende wijze.

De verklaringen die mr. X aflegde tijdens het gevoerde onderzoek zijn niet van aard de tuchtraad van beroep te overtuigen van het feit dat hij zich ten volle bewust is van het beginsel van rechtschapenheid dat overeenkomstig artikel 455-456 van het Gerechtelijk Wetboek aan het beroep van advocaat ten grondslag ligt. ‘Rechtschapen’ wil zeggen eerlijk en oprecht’. Deze rechtschapenheid is een sleutelbegrip in de regels van de advocatuur. Het is het steunpunt dat het optreden van de advocatuur moet vergezellen (J. Stevens, *Advocatuur. Regels & Deontologie*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2015, p. 798, nr. 1067).

Mr. X moet zich realiseren dat het beroep van advocaat gesteund is op een wettelijk voorrecht en dat het zelfs grondwettelijke bescherming geniet, omdat het noodzakelijk is voor een openbare dienst, te weten deze van de rechtsbedeling, wat het algemeen belang aangaat. Om deze reden zijn de regels die het beroep bepalen van openbare orde.

Er is geen grond tot hervorming van de bestreden beslissing.

V. DE KOSTEN VOOR HET ONDERZOEK

10.- Er werden geen kosten voor het onderzoek in de zin van artikel 460 laatste lid Ger. W. begroot.

OM DEZE REDENEN,
DE TUCHTRAAD VAN BEROEP,

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk, maar ongegrond;

Bevestigt de bestreden beslissing gewezen na tegenspraak door de tuchtraad voor advocaten van de Ordes van het rechtsgebied van het Hof van beroep te Antwerpen op 27 oktober 2016, waarbij voor de ten laste gelegde feiten en handelingen een tuchtstraf van schorsing van zes maanden werd uitgesproken, waarvan drie maanden met uitstel gedurende drie jaar (TAA/Sto/0258/2016);

Hebben deelgenomen aan de behandeling en de beraadslaging: de heer Johan Boon, voorzitter en de assessoren mr. Geneviève Boliau, mr. Alex De Visscher, mr. Johan Michiels en mr. Frank Van der Schueren.

De assessoren hebben deze beslissing allen ondertekend voor de uitspraak.

G. Boliau

A. De Visscher

J. Michiels

F. Van der Schueren

De beslissing wordt uitgesproken door de heer Johan Boon, voorzitter, bijgestaan door mr. Ludo Kools, secretaris.

J. Boon

L. Kools